

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 24 och 27 april.

2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade att *Anna Tenje* (m) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 1 maj, varigenom uppdraget som ersättare upphört för Willemo Carlsson.

Talmannen meddelade vidare att *Anders Hansson* (m) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 1 maj, varigenom uppdraget som ersättare upphört för Boriana Åberg.

3 § Anmälan om kompletteringsval till civilutskottet och kulturutskottet

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Stefan Wikén som suppleant i civilutskottet och kulturutskottet under Gunnar Sandbergs ledighet.

Talmannen förklarade vald *under tiden den 4 maj–30 september* till

suppleant i civilutskottet

Stefan Wikén (s)

suppleant i kulturutskottet

Stefan Wikén (s)

4 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 7 maj kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Finansminister Anders Borg (m), statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m), statsrådet Maria Larsson (kd), statsrådet Tobias Billström (m) och försvarsminister Sten Tolgfors (m).

5 § Svar på interpellation 2008/09:473 om den ekonomiska situationen inom Kriminalvården

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att jag fått information om att Alice Åström inte kommer att kunna närvara. Hon har fått förhinder att närvara vid debatten, vilket hon beklagar. Hon får givetvis svaret i alla fall, dock i annan form.

Alice Åström har frågat mig på vilket sätt jag avser att se till att tillvarata och vidareutveckla den specialkompetens som finns på anstalter som exempelvis Viskan när det gäller personer dömda för sexualbrott och våld mot närstående. Vidare har Alice Åström frågat mig på vilket sätt Kriminalvården ska omprioritera sina resurser så att de används bättre med tanke på det ökande antalet intagna.

Kriminalvården har, inom de ramar som riksdag och regering beslutar, ansvaret för fördelning av såväl personella som ekonomiska resurser inom myndighetens olika verksamhetsdelar. Det är också Kriminalvårdens ansvar att försäkra sig om att de har den kompetens som krävs för att bedriva verksamheten.

Regeringen tillförde från och med år 2007 Kriminalvårdens anslag ytterligare 20 miljoner kronor för att förstärka behandlingen av sexualbrottsdömda män samt män som dömts för våld i nära relationer. Regeringen har därefter, som ett led i genomförandet av handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor med mera, gett Kriminalvården i uppdrag att genomföra en särskild satsning för att bland annat öka möjligheterna till deltagande i programverksamhet för dessa grupper av män samt utveckla arbetet vad avser riskbedömning, metoder, utslussning och samverkan med andra huvudmän.

Såväl frågan om kompetens avseende sexualbrott och våld i nära relationer som frågan om att använda tilldelade medel på bästa sätt ligger således tydligt inom Kriminalvårdens ansvarsområde.

Då Alice Åström, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet förklarade talmannen överläggningen avslutad.

6 § Svar på interpellation 2008/09:468 om förskrivning av p-piller

Anf. 2 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Ylva Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att flickor under 15 år inte ska tveka att söka sig till hälso- och sjukvården för recept på p-piller eller rådgivning.

Jag vill först och främst betona vikten av det arbete som våra ungdomsmottagningar och barnmorskor utför. Det är oerhört viktigt att de även i fortsättningen känner sig trygga och bekväma i sina möten med unga människor, liksom med de budskap de förmedlar till ungdomarna. Landets ungdomsmottagningar har nämligen en viktig uppgift i att stötta och erbjuda rådgivning i frågor om sexualitet och samlevnad, bland annat för att förhindra oönskade graviditeter och sexuellt överförda infektioner.

Det är även viktigt att unga människor har tillgång till korrekt information om de lagar och regler som finns kring sexualitet.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att förbättra och utöka tillgången på information om sex och samlevnad. Sjukvårdsrådgivningen har på regeringens uppdrag utvecklat Sveriges första nationella ungdomsmottagning på nätet. UMO invigdes i november förra året, och det är landstingen och kommunerna som står bakom driften. Syftet med UMO är att underlätta för ungdomar att hitta relevant, aktuell och kvalitetssäkrad information om sex, hälsa och relationer. Utvecklingen av UMO sker i nära samarbete med Sveriges unga, landets ungdomsmottagningar, skolhälsovården, intresseorganisationer och andra som jobbar med unga.

Ett annat regeringsuppdrag handlar om att Socialstyrelsen ska ta fram ett kunskapsunderlag och vägledning för riktade insatser till ungdomar och unga vuxna inom området STI, sexuellt överförbar infektion, inklusive sex- och samlevnadsinformationen vid ungdomsmottagningar och liknande verksamheter. Uppdraget ska vara klart i juni i år.

Jag vill också säga att regeringen har beslutat att tillsätta en arbetsgrupp inom Socialdepartementet med uppgift att överväga hur arbetet med att förebygga oönskade graviditeter kan utvecklas bland vuxna, unga vuxna och ungdomar. Arbetet leds av Anders Milton, och arbetet ska vara avslutat senast den 15 juni 2009.

Det är ytterst angeläget att flickor i alla åldrar fortsätter att söka sig till hälso- och sjukvården för att få rådgivning och stöd i frågor som rör sex och samlevnad. Jag är säker på att personalen på landets ungdomsmottagningar även i fortsättningen kommer att sköta den här uppgiften på ett förtroendeingivande och professionellt sätt.

Då Ylva Johansson, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav talmannen att Veronica Palm i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 3 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Tack för svaret, socialministern!

Också jag har ett stort förtroende för landets ungdomsmottagningar och de barnmorskor som jobbar där, och som också har bra kontakt med skolan. Men jag känner en oro inför det fall som har varit men framför allt inför utvecklingen när det gäller rätten att få korrekt preventivmedelsrådgivning och tillgång till preventivmedel även om man är under 15 år.

Jag har fått signaler om att man gör lite olika. Det oroar mig väldigt mycket. Några ungdomsmottagningar vågar inte längre skriva ut preventivmedel till 14-åriga flickor som de vet är sexuellt aktiva utan nekar dem. Några ungdomsmottagningar kräver föräldrarnas underskrift för flickor som är under 15 år. Några ungdomsmottagningar skriver ut.

Enbart olikheten när det gäller flickor under 15 år är i sig ett hinder. Det är klart att det är lite jobbigt att över huvud taget ta sig dit och att prata med en annan vuxen. Om man dessutom kräver föräldrarnas underskrift är nog risken överhängande att de inte får det utan att flickorna fortsätter att vara sexuellt aktiva utan att ha tillgång till preventivmedel, som är något som de i lagens mening har rätt till.

Det är i sig ett hinder. Det är därför som det är så viktigt att vi har den här debatten och att socialministern får chansen att tydligt ta ställning för 14-åriga flickors rätt till preventivmedel. Det är både för deras skull men också för att kunna ge de barnmorskor och dem som jobbar på ungdomsmottagningarna, skolsystrar och sköterskor i den verksamhet som möter flickorna, stöd i att deras arbete är viktigt och riktigt.

Vi vet allihop hur det är på skolgårdar där rykten går. Någon har blivit nekad, någon har hört något eller man har läst i tidningen eller har någon mejlkompis som sagt något. Det i sig är ett problem. Oron, osäkerheten och enbart vetskapen om att någon har blivit nekad gör att ungdomar faktiskt inte går till ungdomsmottagningen när de borde göra det.

Därför är socialministerns ställningstagande viktigt, och det är än mer viktigt nu. Jag ser positivt på den utveckling som varit. Även om ungdomsmottagningen på nätet inte än har varit någon succé är det ett sätt att hitta ännu en arena att möta unga människor.

Jag vill fortfarande fråga socialministern, och det är än viktigare nu med den nya situation som uppstått: Vad avser ministern att göra för att kunna öka tillgången till och rätten för dessa flickor att få preventivmedel? De ska inte behöva känna oron, och barnmorskorna ska veta att de gör rätt.

Även om man är en 14-årig flicka har man rätt att få tillgång till preventivmedel utan föräldrarnas vetskap. Det är en del av tolkningen av barnkonventionens rätt till privatliv för barn.

Min fråga kvarstår: Hur avser socialministern att utöka rätten eller möjligheten för barnmorskor att förskriva p-piller även till 14-åriga flickor så att osäkerheten försvinner?

Anf. 4 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag tackar Veronica Palm för frågan. Det som är bakgrunden till detta, och som vi ännu inte har berört i dagens diskussion, är att en åklagare menar att de som skriver ut preventivmedel till flickor som ännu inte har fyllt 15 år borde åtalas för medhjälp till våldtäkt. Han menar att man främjar ett brott, att man därmed skulle vara medansvarig och att den som delar ut preventivmedel till en underårig underlättar för gärningsmannen att fortsätta med övergreppen.

Nils Rekke, som är överåklagare hos riksåklagaren, har tagit tydligt avstånd från tankegångarna att det är så lagen ska tolkas. Nils Rekke menar att ett åtal inte skulle ha någon som helst framgång i en domstol. Han menar också att det inte finns någon som helst grund för den oro som barnmorskor och andra kan känna för att de ska bli åtalade för att de skriver ut p-piller till flickor som inte har fyllt 15 år än.

Jag kan i den roll jag nu har naturligtvis inte vara den som kväljer dom eller klargör vad som skulle komma att gälla i ett rättsligt fall. Det vet Veronica Palm och alla andra som är samlade här i kammaren. Där emot är det klart att detta aldrig någonsin har varit lagstiftarens intentioner eller tankegångar. Vi menar förstås att man ska fortsätta på det sätt som man har gjort – att vara mycket aktiv i kontakten gentemot ungdomar, att ge de råd som yrkeskunskapen leder fram till och självfallet att skriva ut p-piller på ett sådant sätt att det kan förebygga oönskad graviditet också hos den som är under 15 år.

Det finns en rad andra saker som görs och som jag vill nämna i sammanhanget. Socialstyrelsen tittar på frågan och kommer även att titta på rättsläget och lagstiftarens intentioner. Man menar förstås att det måste vara viktigare att skydda unga flickor som redan är sexuellt aktiva mot oönskade graviditeter, och man kommer också att föra ett samtal med riksåklagaren.

Det är naturligtvis av stor betydelse att man så snart som möjligt kan sätta punkt för den här diskussionen och att unga tjejer kan känna trygghet i att det som har gällt också gäller för framtiden. Alla de personer som är verksamma inom rådgivning och hälso- och sjukvård i övrigt gentemot unga personer ska veta precis vad det är som ska gälla och kommer att gälla framgent.

Anf. 5 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Det är inte bara Göran Hägglund och jag som är oroade, utan det är framför allt föräldrar, unga flickor och de som jobbar med de unga flickorna.

Jag hade förmånen att under en period vara ledamot av Socialstyrelsens nämnd som fattar beslut om abort mellan den 18:e och 22:a veckan. Det var ett ganska jobbigt, men väldigt viktigt uppdrag. Där mötte vi många flickor i 14-, 15- och 16-årsåldern som självfallet skulle ha gjort abort före den 18:e veckan om de bara hade haft möjligheten. Men de klarade inte av de praktiska hinder som låg i vägen. De ville inte berätta för mamma. De vågade inte berätta för pappa. De ville inte berätta för fröken att de behövde gå i väg under skoltid för att ringa den tid som ungdomsmottagningen hade telefontid. Så rann det i väg, och till slut var flickorna i värsta fall också över den 22:a veckan, då en abort inte är laglig.

Det är så tonårsflickor fungerar; det är den verklighet vi har att möta. Därför är signalerna så viktiga om att detta är en rättighet och att ungdomsmottagningen har skyldighet att ta flickornas oro på allvar.

Jag skulle inte bli förvånad om den utredning som är tillsatt för att minska tonårsaborter kommer att komma fram till att just tillgången till preventivmedel och preventivmedelsrådgivning är några av de viktigaste sätten att möta men också att bevara den fria aborträtten. Det handlar om att möta tonårsgraviditeter. Internationellt och historiskt ser vi att det är bristen på detta som gör att ofrivilliga tonårsgraviditeter ökar.

Jag har full förståelse för och vetskap om att socialministern inte kommenterar enskilda fall. Det är klagande och bra att vi inte gör det här i kammaren. Detta var ett misstag, och jag tycker att det är bra och tydligt att Rekke har tagit avstånd från det.

Jag vill ändå ge socialministern en chans till att stärka dem som möter de här flickorna. Socialministern har nu chansen. Det handlar inte om ändrad lagstiftning eller andra direktiv, för lagstiftningen är tydlig. Men nu får vi signaler om att flickor kommer till ungdomsmottagningarna och att den barnmorska som de möter inte riktigt vet hur hon ska handskas med fallet och därför kräver att få föräldrarnas underskrift för att få skriva ut preventivmedel till en 14-årig flicka. Då är det klart att det behövs ett ökat stöd för de människor som möter tonårsflickorna.

Hur kommer ministern att kunna ge det stödet till landets ungdomsmottagningar och barnmorskor i deras yrkesroll? Vilka signaler tänker socialministern ge, och på vilket sätt avser han att visa att det är rätt att inte kräva föräldrarnas tillstånd och att i den mån man anser att det är riktigt förskriva p-piller också till 14-åriga flickor?

Anf. 6 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag tycker att vi har något väldigt spännande och intressant framför oss när Anders Milton så småningom kommer att ha avslutat sitt och arbetsgruppens arbete, som alltså ska vara färdigt inom en och en halv månad.

Vi tror oss veta att tillgången på ungdomsmottagningar är en viktig faktor för unga personer när det gäller att komma i kontakt med vuxna personer som inte är de egna föräldrarna, där det ibland kan finnas begränsningar i möjligheten att föra ett öppet samtal. Det handlar om att prata med andra vuxna om svåra frågor som man kanske brottas med för egen del.

Ungdomsmottagningen på nätet är ett komplement som startades i slutet av förra året som syftar till att finnas där unga finns. Syftet är också att sänka trösklarna för rådgivning, hjälp och vägledning. I vissa fall handlar det kanske om att slussas vidare. Där finns personer med gedigen utbildning som kan vara trygga bollplank för personer som kan befinna sig i ett utsatt läge.

Jag tycker också att det finns skäl att påminna om att landets ungdomsmottagningar i dag i stor utsträckning besöks närmast enbart av unga tjejer. Killarna är ofta frånvarande. Jag tycker att vi har ett problem i och med att killarnas bild av sexualitet och av relationer många gånger inte sätts av trygga vuxna utan av till exempel kommersiella intressen – genom porrfilm och porrtidningar. Där finns en manlig jargong som många gånger leder till ett beteende som vi inte vill ha eller se.

Därför är det viktigt att det finns trygga vuxna som kan föra samtalet. Ungdomsmottagningen på nätet är ytterligare ett sätt att försöka nå fler unga killar. Men jag tror att här också fordras att ungdomsmottagningarna arbetar på ett mer aktivt sätt gentemot pojkar för att fånga in deras resonemang så tidigt som möjligt.

Jag ser fram emot den utredning som Anders Milton gör, och jag ser med spänning fram emot de olika förslag som utredningen kommer att leda fram till.

När det gäller den nu uppkomna situationen kan man hypotetiskt tänka sig en situation där en person gör ett uttalande som inte är särskilt välgrundat men som ändå leder fram till att många inom den verksamhet som det handlar om känner oro: Kan jag göra på det sätt som jag har gjort tidigare? Kan vi agera som grupp på det sätt som vi har funnit vara det bästa och som vi har tolkat är i enlighet med lagstiftning och föreskrifter och våra uppdragsgivare?

Det är naturligtvis ytterligt bekymmersamt om sådana situationer inträffar. Därför finns det alla skäl att inom ramen för vad som är möjligt att säga ändå slå fast att lagen är tydlig i det här avseendet och att överåklagaren hos riksåklagaren har varit väldigt tydlig om den möjliga uttolkningen av lagstiftningen.

Min rekommendation till alla de betydelsefulla vuxna som finns runt om i Sverige i form av barnmorskor på ungdomsmottagningar eller i andra sammanhang blir naturligtvis att man fortsätter att bedriva sitt betydelsefulla arbete på det sätt som man har gjort tidigare.

Anf. 7 VERONICA PALM (s):

Herr talman! Tillgången till ungdomsmottagningar och möjligheten att möta de här vuxna är väldigt viktiga. Även om det sker en hel del utveckling som jag tycker är bra har vi tyvärr också sett en nedgång här. I det landsting som jag kommer ifrån, Stockholms läns landsting, har en hel del ungdomsmottagningar dragits ned eller slagits samman. Det är ett problem i sig när man inte har nära, när man inte har möjlighet att slinka förbi på rasten, utan det krävs ett aktivt ställningstagande. Det krävs att man åker tunnelbana, att man fixar tunnelbanekort och att man tar sig till ungdomsmottagningen. Man kommer kanske hem senare än vad mamma och pappa trodde att man skulle göra. Tillgången och den fysiska närvaron är viktiga. Ungdomsmottagningen på nätet är en möjlighet, men den fysiska närvaron är fortfarande mycket viktig.

Vi vet att det är fri abort, ovärderad preventivmedelsupplysning och tillgång till preventivmedel som är det bästa sättet att stävja ofrivilliga tonårsgraviditeter och tonårsaborter. Det visar sig historiskt i Sverige och också internationellt. Antalet tonårsgraviditeter ökade under Bushadministrationen i USA, och det ökade markant under Thatchers regeringstid i Storbritannien därför att man valde att föra en moralkonservativ politik mot tonårsflickor.

Jag känner oro för de flickor som inte får de preventivmedel som de har rätt till därför att deras barnmorskor och ungdomsmottagningar inte vet hur de ska agera. Jag känner också oro för de barnmorskor som inte vet vilken möjlighet de har att möta de här flickorna.

Då blir min sista fråga: Ska jag tolka socialministerns svar så att han kommer att fortsätta att kommunicera vidare ut till ungdomsmottagningarna och till barnmorskorna vad som är deras skyldighet och deras rättighet i arbetet mot ofrivilliga tonårsgraviditeter?

Anf. 8 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Herr talman! Jag vill tillföra en aspekt som vi inte har berört här. Det är skolans viktiga roll. Alla barn och ungdomar kommer i kontakt med skolan. Det är självfallet ett bra tillfälle för samtal om de här frågorna och om sådant som många ungdomar funderar på. Vi vet att det oftast inte räcker. Det når inte hela vägen, men det är viktigt att lägga en grund i form av kunskap och skapa en möjlighet till forum för samtal inom ramen för klassrumssituationen och i andra sammanhang. Elevhälsan, det vill säga skolhälsovården, är självfallet också viktig eftersom den möter barn och ungdomar. Utöver det spelar ungdomsmottagningarna en väldigt stor roll.

Jag föreställer mig att den utredning som Anders Milton kommer med inte kommer att föreslå att det ska bli färre ungdomsmottagningar utan snarare understryka betydelsen av dem, att de är öppna, att de är inbjudande och att de i bättre utsträckning än hittills också ska nå unga killar. Jag tror att det är betydelsefullt. I de fall önskade graviditeter uppkom-

mer är det alltid två personer inblandade. Därför måste vi också nå pojkarna för att diskutera de här frågorna. Att skydda sig mot oönskad graviditet kan inte enbart vara en sak för kvinnan utan är självfallet också en sak för mannen.

Jag kommer självfallet att fortsätta att föra samtal i alla olika sammanhang om den viktiga roll som ungdomsmottagningarna och deras personal spelar för att skapa trygghet och ökad kunskap hos ungdomar på ett område som många grubblar över.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2008/09:462 om ekonomiskt stöd till asylsökande

Anf. 9 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Bodil Ceballos har frågat mig om jag mot bakgrund av påstådd kritik från Europeiska kommissionen avser att ta initiativ till en större förändring av dagersättningarna än de redan aviserade.

Vidare har Bodil Ceballos frågat mig om jag tänker ta initiativ till att asylsökande barn ska behandlas jämlikt med övriga barn i samhället och om jag tänker ta initiativ för att utöka tiden för dagersättning till att omfatta hela tiden fram till att en avvisning kan verkställas.

Låt mig först klargöra att kommissionen inte har riktat någon kritik mot Sverige beträffande det ekonomiska stödet till asylsökande. Sverige uppfyller väl de krav som bestämmelserna i det nu gällande direktivet av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande uppställer. Kommissionen har den 3 december 2008 presenterat ett förslag till omarbetning av mottagandedirektivet. Regeringen välkomnar att kommissionens förslag syftar till att de generella mottagandevillkoren inom den europeiska unionen förbättras och blir mer likvärdiga.

I december 2007 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över mottagandet av asylsökande och vid behov föreslå författningsändringar. Uppdraget innefattade en översyn av det ekonomiska biståndet till individen inklusive det ekonomiska biståndet till barn. Utredningen antog namnet Asylmottagningsutredningen och lade fram sitt betänkande *Aktiv väntan – asylsökande i Sverige* i februari i år. I betänkandet föreslår utredaren bland annat att dagersättningen för vuxna asylsökande ska höjas och att principen om halverad dagersättning från och med det tredje barnet ska tas bort. Betänkandet har skickats ut på remissbehandling till och med den 1 juni. Regeringen kommer därefter att ta ställning till utredningens förslag, inklusive förslagen om ekonomiskt bistånd.

Bodil Ceballos gör slutligen gällande att dagersättning inte omfattar hela tiden fram till att en avvisning verkställs. Här vill jag upplysa om att bistånd enligt lagen om mottagande av asylsökande lämnas fram till dess att utlänningsen lämnar landet. Dagersättningen kan dock sättas ned i de fall en utlännings utan giltigt skäl vägrar att medverka till åtgärd som är nödvändig för att ett beslut om avvisning eller utvisning ska kunna verkställas. Mot denna bakgrund avser jag inte att vidta någon åtgärd i denna del.

Anf. 10 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Under påskhelgen uppmärksammades vi av medierna på att kommissionen anser att Sverige bör höja dagersättningen till asylsökande. Inslaget kan naturligtvis tolkas olika, men den bild jag har är att det klart och tydligt gick att uppfatta som en kritik från kommissionen gentemot Sverige. Det är inte så märkligt när man ser till de ersättningsnivåer vi har och som inte ändrats på 13 år.

Den höjning från 71 till 80 kronor som föreslås är bra, men den kommer inte att göra så stor skillnad, i synnerhet inte som det finns mängder av möjligheter att minska även den summan genom att till exempel halvera den om man väljer ett eget boende.

Jag tar upp några exempel i min interpellation. Den som i dag väljer att inte bo på förläggning får 61 kronor per dag i stället för 71, det vill säga ca 1 800 kronor per månad. Det ska räcka till mat, kläder, skor, fritid, hälsa, hygien samt boende. Ersättning till barn är 37–50 kronor, vilket i dagsläget halveras efter tredje barnet. Att den märkliga regeln nu eventuellt kommer att försvinna är positivt i sig, men det är märkligt att den över huvud taget funnits i ett land där vi, åtminstone i teorin, sätter barnen i första rummet. Man skulle kunna tro att barn till asylsökande inte har samma behov av blöjor, välling etcetera som andra barn boende i Sverige.

En familj på två vuxna och tre barn kan därmed, om de hamnar på den lägsta nivån, i dag få leva på 6 350 kronor per månad. Det tror jag inte att någon annan här boende klarar av, inte ens om de har möjlighet att odla all sin mat själva. Sverige är inte så billigt. Om förslaget i den utredning ministern hänvisar till går igenom, där man föreslår att ersättningen ska halveras för den som väljer eget boende, kan det resultera i att en familj med tre barn får leva på lite drygt 3 000 kronor sammanlagt.

Herr talman! På Försäkringskassans hemsida kan man läsa om flerbarnstillägget. Där står det: Flerbarnstillägg betalas ut automatiskt om du får barnbidrag för minst två barn. Flerbarnstillägget är också skattefritt.

Det gäller alltså för barn i Sverige som inte är barn till asylsökande föräldrar. Här är det inte alls tal om att halvera ersättningen från och med det tredje barnet utan i stället om att redan från det andra barnet öka den med 100 kronor i flerbarnstillägg. Efter det sjätte barnet har flerbarnstillägget vuxit till 3 414 kronor.

Med tanke på Migrationsverkets svar till kommissionen torde det innebära att även asylsökande familjer i framtiden kan komma att kvalificera sig för flerbarnstillägg. Tillägget finns ju eftersom man räknar med ökade kostnader, inte minskade, vid fler barn. Det kanske ministern kan utveckla vidare i nästa inlägg? När asylansökningarna i vissa fall drar ut flera år på tiden låter vi barn leva i fattigdom här i Sverige trots att vi är ett rikt land.

Herr talman! En tredje fråga som jag tar upp är att den som fått utvisnings- eller avvisningsbesked ofta blir helt utan ersättning fram till dess att avvisning verkställs, och det kan ju ta olika lång tid. Enligt Migrationsverkets hemsida kan dagersättningen sänkas om den asylsökande till exempel håller sig undan eller försvårar asylutredningen till exempel genom att inte medverka till att fastställa sin identitet. Men det drabbar även dem som inte håller sig undan men där beslutet inte kan verkställas. Iranier är ett typiskt sådant exempel, och det är också den grupp som

allra mest har protesterat mot den utsvälningspolitik som har rått de senaste åren.

Vad har de för alternativ annat än att jobba svart när de inte får jobba vitt och inte heller får dagersättning samtidigt som det inte går att verkställa deras avslagsbeslut? Jag vet inte om ministern är medveten om att Iran ligger tvåa på listan över de länder i hela världen där flest dödsstraff verkställs och att det naturligtvis finns en klar koppling till att människor flyr därifrån eller protesterar mot att utvisas tillbaka dit.

Jag skulle vilja veta vad ministern menar med detta: "Dagersättningen kan dock sättas ned i de fall en utlänning utan giltigt skäl vägrar att medverka till åtgärd som är nödvändig för att ett beslut om avvisning eller utvisning ska kunna verkställas." Vad innebär det för iranierna?

Anf. 11 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Först och främst tycker jag att det kan finnas anledning att gå tillbaka till ursprungsfrågan som Bodil Ceballos ställer i sin interpellation till regeringen och till mig, det vill säga frågan om huruvida kommissionen har riktat kritik mot Sverige eller inte. Vad kommissionen har föreslagit är att vid beräkningen av hur mycket stöd som ska ges till asylsökande ska medlemsstaterna se till att det totala värdet på de mottagningsvillkor som ska ställas till förfogande för asylsökande motsvarar det sociala stöd som ges till landets egna medborgare som behöver sådant stöd. Alla skillnader i detta avseende ska vara vederbörligen motiverade.

Dels har vi informerat om det här från Regeringskansliets sida till socialförsäkringsutskottet den 26 mars, dels har jag haft överläggningar med socialförsäkringsutskottet om asylopaketet den 2 april. Direktivet är för närvarande föremål för förhandlingar i en rådsarbetsgrupp.

Jag tycker att det finns anledning att fundera över de här frågorna. När det gäller synpunkten om hur det ekonomiska stödet ska se ut i förhållande till nivåerna för dem som redan är bosatta i landet tycker vi inte att det är särskilt bra därför att det sociala stödet till landets egna medborgare inom den europeiska unionen inte är harmoniserat. Införandet av en sådan bestämmelse skulle i vissa medlemsstater innebära att stödet skulle vara för lågt medan det i andra medlemsstater skulle vara för generöst. Den här frågan måste alltså hanteras vidare.

När det sedan gäller frågan om dagersättningarna är det så, som Bodil Ceballos helt riktigt konstaterat, att när vi tillsatte Asylmottagningsutredningen var det mer än 13 år sedan lagen om mottagande av asylsökande trädde i kraft 1994. Då kan man ställa sig frågan: Vad skedde under de 13 åren, inte minst mot bakgrund av att Miljöpartiet styrde landet och var del av regeringsunderlaget till Socialdemokraterna, som då satt i regeringsställning?

Nu har vi en ny regering, och vi har tillsatt den här utredningen för att se över de brister som vi tycker finns. Mottagandet har dessutom i flera avseenden förändrats sedan 1994, och det var också ett bra skäl för att se över förutsättningarna.

Jag tycker att det finns anledning att fortsätta att titta på de här frågorna, men jag vill också varna för att dra alltför långtgående slutsatser av den här diskussionen i kommissionen. Trots allt måste vi få ordning på vårt eget asylmottagande, och vi har tillsatt utredningen för att gå igenom de här frågorna.

När det sedan gäller Iran vill jag gärna påpeka att den grundregel som vi har i Sverige är att människor ska ha en rättssäker asylprövning och få ett besked om de uppfyller asylskälen eller inte. Sedan ska man, om man inte uppfyller dem, lämna landet och bege sig hem. Bodil Ceballos blandar äpplen och päron här, för de människor vi pratar om har fått avslag på sina asylansökningar efter en rättssäker prövning och har fått besked om att de saknar asylskäl.

Skälet till att de inte kan sändas tillbaka till sitt ursprungsland är att Iran i strid med folkrätten vägrar att ta tillbaka sina egna medborgare, vilket de är förpliktade att göra. Det är där problemet ligger, inte i vårt asylsystem eller den rättssäkra prövningen. Problemet är att Iran helt enkelt säger nej till att ta tillbaka medborgare, vilket många andra länder gör. Det tycker jag är grunden till problemet.

När det gäller den fortsatta diskussionen kring dagersättningarna och vad Asylmottagningsutredningen har föreslagit vill jag avslutningsvis säga att utredningen efter att ha gått igenom de här frågorna bland annat i sitt betänkande konstaterar att dagersättningen för vuxna asylsökande ska höjas och att principen för halverad dagersättning från och med det tredje barnet ska tas bort.

Vi har nu skickat ut det här betänkandet på remissbehandling, som jag sade, till och med den 6 juni, och vi ser mycket fram emot att höra vad remissinstanserna tycker. Regeringen kommer därefter att ta ställning till utredningens förslag inklusive förslag om ekonomiskt bistånd.

Anf. 12 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Om man går tillbaka till ursprungsfrågan om det var kritik eller ej kan det tolkas olika, som jag sade i mitt inlägg.

Migrationsverket svarar relativt positivt på kommissionens förslag. Det händer ju att kommissionen kommer med bra förslag på det här området, men sedan fastnar det när det kommer till ministerrådet. Det är inte så att vår egen regering alltid tycker att kommissionens förslag är bra. Förslag som jag som flyktingvän tycker är bra tycker inte migrationsministern är bra. Migrationsministern ger nu uttryck för en uppfattning som går tvärt emot den som Migrationsverket har gett uttryck för i sitt remissvar.

Att lite hänt under 13 år håller jag fullständigt med om. Det beror inte på att vi inte har drivit att frågan ska förändras. Vi har inte samregerat med Socialdemokraterna, utan vi har varit med i budgetprocessen.

Låt oss återgå till det här med Iran till exempel. Migrationsministern säger att iranierna har fått en rättssäker asylprövning. Många av dem har faktiskt inte fått det, utan de prövades enligt den tidigare lagen, som vi alla var överens om inte var rättssäker. Anledningen till att de får avdrag på sina dagersättningar kan väl ändå inte vara att Iran vägrar att ta emot och inte uppfyller sina folkrättsliga förpliktelser! Ska de som har fått ett avslag enligt en icke rättssäker process få avdrag för att landet i fråga inte sköter sina folkrättsliga förpliktelser? Det kan jag inte alls acceptera. Jag förstår faktiskt inte alls vad migrationsministern menar. Det handlar inte om att de håller sig undan, för det gör de inte, och de försvårar inte asylutredningen, för den är avslutad. De har redan fastställt sin identitet på ett eller annat vis, för om man inte vet varifrån de kommer skulle man ju över huvud taget inte kunna skicka tillbaka dem. Det stämmer inte alls

för mig, och det skulle jag vilja att migrationsministern utvecklar lite vidare.

Jag tänkte ta upp några andra exempel också. Det finns ett antal länder som människor på alla sätt försöker slippa att åka tillbaka till. Jag har till exempel i dag fått ett brev från en man från Turkiet. Det är fjärde brevet jag får, och jag hoppas att migrationsministern får samma brev som jag får om denne man som har suttit i fängelse i Diyarbakir i Turkiet och som har en stor familj varav den ene sonen är svensk medborgare och kom för många år sedan.

Vi vet alla att kurder faktiskt inte behandlas väl i Turkiet och att det finns en politisk förföljelse av oliktankande. Turkiet är inte ett säkert land. Iran är inte ett säkert land. Dessutom vägrar Iran att ta emot sina medborgare. Det finns många länder som inte är säkra länder enligt dem som har fått de här avslagsbesluten i Sverige. Jag och migrationsministern har väldigt olika uppfattning om vilka personer som ska avvisas efter prövning och vilka som inte ska göra det.

Om vi återgår till iranierna som inte kan utvisas undrar jag varför de har en lägre dagersättning när de enligt regelverket borde ha rätt till en hel dagersättning ända till avvisningen. Och varför får de inte uppehållstillstånd, till att börja med, efter alla dessa år som de har befunnit sig här i landet? Det är inhumant i allra högsta grad att låta människor leva på det sättet.

Anf. 13 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! Nej, kommissionens utlåtande på den här punkten kan inte tolkas olika. Kommissionen har olika instrument för att rikta kritik. Bodil Ceballos skriver i sin interpellation att man hävdar att det har framförts kritik, men så har alltså inte skett. Man kan välja att stämma länder som inte följer de direktiv som är framlagda och man kan rikta erinringar, men det är inte det som kommissionen har gjort i det här sammanhanget.

Sedan kan man också diskutera frågan om bra eller dåligt. Vad Migrationsverket har sagt i sitt remissvar är helt riktigt att man anser att förslaget är bra. Men verket har också uppgett mycket tydligt i sitt svar, vilket Bodil Ceballos inte nämner här i kammaren, att det är oklart vilken typ av stöd som avses i kommissionens förslag. Detta är naturligtvis den avgörande punkten. Jag hoppas att Bodil Ceballos i sin replik kommer att utveckla vad hon menar med detta.

Anledningen till att Sverige riktar kritik mot det här är ju att vi anser att förslaget inte är bra eftersom det sociala stödet till landets egna medborgare inom Europeiska unionen inte är harmoniserat. Som jag sade tidigare är det så att införandet av en sådan bestämmelse i vissa medlemsstater skulle få till effekt att stödet skulle vara för lågt medan det i andra länder skulle vara mer generöst. Detta skulle alltså vara fullständigt kontradiktoriskt gentemot den politik som regeringen för, där vi strävar efter att ha så små skillnader i mottagandevillkor för de asylsökande inom unionen som över huvud taget är möjligt.

Detta är den punkt där jag tycker att Bodil Ceballos i någon mån undviker den springande punkten. Jag anser att man ska lära sig krypa innan man kan gå. Först måste vi se till att skapa enhetlighet i systemen mellan unionens medlemsstater. Därefter kan vi ta den här diskussionen.

När det sedan gäller Iran är det helt riktigt att i stort sett alla länder i världen har problem med Iran, som vägrar ta tillbaka sina egna medborgare i strid med folkrätten. Det är dessutom mer komplicerat än så, eftersom Iran avkräver sina medborgare förpliktelser, till exempel att underteckna dokument. Men inget av detta handlar om den rättssäkra prövningen.

Bodil Ceballos säger att de som har fått avslagsbeslut inte gillar detta. Nej, det kan man möjligen ha förståelse för, men det är faktiskt vi i det här landet som bestämmer på vilka premisser som människor ska få lov att stanna. Det är vi i det här sammanhanget, den kammare vi befinner oss i, som bestämmer hur utlänningslagen ska vara utformad. Och är det så att man inte når upp till dessa nivåer ska man få avslag på sin ansökan. Beträffande att det skulle vara inhumant att inte ge de här människorna uppehållstillstånd har den frågan redan prövats rättsligt. Man har redan fått besked huruvida man fick lov att stanna eller inte, och svaret blev nej.

Därmed har vi avlägsnat oss från ämnet för interpellationen, som inte är en diskussion om asylpolitiken i stort, men jag tycker att det kunde vara värt att ta den här utvecklingen för att förklara varför Bodil Ceballos resonemang inte riktigt hänger ihop.

Vi har nu haft en asylmottagningsutredning, den första på 13 år. Den har tillkommit under den här regeringen. Den tillkom inte under den förra regeringen, där ju Bodil Ceballos parti var en del av regeringsunderlaget. Den här utredningen har kommit med ett antal intressanta förslag som vi nu kommer att gå igenom. Bland de förslagen finns det vi nu har stått och diskuterat, det vill säga förändringar när det gäller dagsättning och flerbarnstillägg.

Vad remissinstanserna säger kommer naturligtvis att vara intressant och viktigt för regeringens slutgiltiga bedömning innan vi går till verket med att skapa lagrådsremisser och propositioner, men jag tycker nog att det kan vara på sin plats att avvakta vad remissinstanserna tycker och tänker innan vi kommer med något slutligt avgörande från regeringens sida. Det tycker jag hör till vanlig hyfs. Det finns så många frivilligorganisationer, kommuner och andra intressenter som tycker att den här frågan är angelägen och viktig, och jag tycker att vi bägge två, oavsett om vi tillhör majoritet eller opposition, bör visa den respekten för intressenterna så att vi inte föregriper diskussionen. Men när den är avslutad ska vi däremot ha en intressant och livfull politisk debatt om de här frågorna.

Anf. 14 BODIL CEBALLOS (mp):

Herr talman! Jag tror snarare att migrationsministern inte är så förtjust i det här förslaget eftersom han är rädd att det ska leda till, eftersom vi kanske har lite bättre standard på våra socialbidrag än andra länder – standarden är inte särskilt hög; det kan man inte påstå i vilket fall som helst – att fler söker sig hit och att det här då kommer att kosta. Det är väl det som är migrationsministerns motstånd mot kommissionens förslag, skulle jag tro i alla fall. Det handlar ju om att det ska vara samma regler för asylsökande som för andra människor i landet.

Det jag tycker är allra viktigast i den här frågan är barnen. Vi har barnkonventionen, och jag vet att vi inte behöver följa den i Sverige. Det har vi klart och tydligt fått veta många gånger. Så är det inte. Men vi har

ändå förbundet oss att följa barnkonventionen gentemot de andra länderna runt om i världen, och vi borde också göra det. Alla barn ska behandlas lika, oavsett var de kommer ifrån, och det gör man inte med de förslag som bland annat finns i den utredning som ministern hänvisar till. De familjer som väljer eget boende ska kunna få halverad dagersättning dessutom. Det innebär alltså att de barnen också kommer att få en halverad ersättning, långt under det som annars skulle motsvara vanlig barnbidragsnorm, till exempel.

För att återgå till iranierna vill jag konstatera att ministern indirekt erkänner att det inte beror på de iranier som inte utvisas. Det är ju inte de som har gjort något fel egentligen, utan det är deras land som inte tar emot dem, och därför drabbas dessa personer, som inte alltid fått en rättssäker prövning eftersom de prövades enligt den tidigare lagen. Moderaterna var också överens med oss andra här i riksdagen om att den tidigare lagen, den tidigare prövningen, inte var rättssäker. Dessa personer finns fortfarande kvar här i landet. Många har funnits här i väldigt många år.

Att skicka tillbaka någon till Iran, dödsstraff, tortyr och mycket annat – det är inte humant.

Anf. 15 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m):

Herr talman! När det gäller ersättning har Asylmottagningsutredningen, som jag redan har nämnt, bland annat föreslagit att dagersättningen för vuxna asylsökande ska höjas och att principen om halverad dagersättning från och med det tredje barnet ska tas bort. Vad remissinstanserna säger i det här avseendet kommer att vara viktigt och angeläget för vår slutgiltiga bedömning.

Men jag vill också göra ett påpekande här i kammaren i dag. Det går inte att fullt ut jämföra asylsökande vuxnas och asylsökande barns livssituation med den livssituation som gäller för vuxna och barn som är bosatta i Sverige. Detta sagt apropå barnkonventionen. Det beror på att det är oklart om asylsökande kommer att beviljas tillstånd att vistas i Sverige. Familjer och barn, bosatta i Sverige, har alltså andra, mer långsiktiga åtaganden i Sverige, vilket gör att deras livssituation ser annorlunda ut än livssituationen för motsvarande asylsökande familjer.

Sedan kan man konstatera att det finns skillnader mellan länder, oavsett om mottagande och prövning är dåliga. Jag blir lite förvånad när jag hör Bodil Ceballos resonemang här i kammaren. På dig låter det som om du tycker att det vore bra om vi kunde jämma ut de här skillnaderna och skapa ökad harmonisering i de här frågorna. Samtidigt vet ju alla att Miljöpartiet tycker att det här är en dålig väg. Miljöpartiet försöker alltså sitta på två stolar samtidigt. Å ena sidan strävar ni efter att jämma ut de här skillnaderna och tycker uppenbarligen att kommissionen kommer med bra förslag i det här avseendet. Å andra sidan upprepar Bodil Ceballos och Miljöpartiet ständigt – era språkrör också – att ni inte vill ha någon harmonisering av asyl- och migrationspolitiken i Europeiska unionen. Jag har lite svårt att få de här sakerna att gå ihop.

När det gäller den iranska gruppen, slutligen, tycker jag att det är viktigt att peka på det jag sade tidigare: Alla länder har det här problemet. Det gör inte att vi kan gå in och skapa särskilda regler för olika grupper, utan de måste naturligtvis se likadana ut oavsett vad man har för hemvist. Personerna i fråga har fått en rättssäker prövning och har därmed också

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2008/09:FPM111 Förslag till en långsiktig förvaltningsplan för det nordliga kummelbeståndet *KOM(2009)122* till miljö- och jordbruksutskottet

9 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2008/09:186 till finansutskottet

10 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Motioner
med anledning av prop. 2008/09:99 2009 års proposition om vårtilläggsbudget
2008/09:Fi21 av Mona Sahlin m.fl. (s)
2008/09:Fi22 av Peter Eriksson m.fl. (mp)
2008/09:Fi23 av Lars Ohly m.fl. (v)

med anledning av prop. 2008/09:179 Liechtensteins associering till Schengenregelverket
2008/09:Ju25 av Thomas Bodström m.fl. (s)

med anledning av skr. 2008/09:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn
2008/09:Fi20 av Thomas Östros m.fl. (s)

med anledning av skr. 2008/09:183 Redovisning av skatteutgifter 2009
2008/09:Sk19 av Lars Johansson m.fl. (s, v, mp)

Utrikesutskottets betänkande
2008/09:UU10 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2008

Utrikesutskottets utlåtande
2008/09:UU17 Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010

11 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Anmälades att följande fråga för skriftligt svar framställdes

den 4 maj

2008/09:896 Tonnageskatt för sjöfarten

av *Claes-Göran Brandin* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 maj.

12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 29 april

2008/09:848 Miljöproblem på västkusten

av *Lars-Arne Staxäng* (m)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:850 Sanering av hamnbassängen i Oskarshamn

av *Krister Örnfjäder* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:853 Åtgärder mot e-avfall till utvecklingsländer
av *Rosita Runegrund* (kd)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:869 Införande av svensk bilskrotningspremie

av *Helena Bargholtz* (fp)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:878 Fladen och Lilla Mittelgrund som marina reservat

av *Tina Ehn* (mp)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Prot. 2008/09:110

4 maj

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 5 maj.

13 § Kammaren åtskildes kl. 11.48.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till civilutskottet och kulturutskottet	1
4 § Meddelande om frågestund	1
5 § Svar på interpellation 2008/09:473 om den ekonomiska situationen inom Kriminalvården	2
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m).....	2
6 § Svar på interpellation 2008/09:468 om förskrivning av p-piller	2
Anf. 2 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	2
Anf. 3 VERONICA PALM (s).....	3
Anf. 4 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	4
Anf. 5 VERONICA PALM (s).....	5
Anf. 6 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	6
Anf. 7 VERONICA PALM (s).....	7
Anf. 8 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	7
7 § Svar på interpellation 2008/09:462 om ekonomiskt stöd till asylsökande	8
Anf. 9 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	8
Anf. 10 BODIL CEBALLOS (mp)	9
Anf. 11 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	10
Anf. 12 BODIL CEBALLOS (mp)	11
Anf. 13 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	12
Anf. 14 BODIL CEBALLOS (mp)	13
Anf. 15 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (m)	14
8 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	15
9 § Hänvisning av ärende till utskott	15
10 § Bordläggning.....	15
11 § Anmälan om fråga för skriftligt svar.....	16
12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	16
13 § Kammaren åtskildes kl. 11.48.	17